

**Βιβλιοθήκη
Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης**

ΤΟ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με τον Ν.3341/1925 και άρχισε την λειτουργία του το 1926. Αρχικά εγκαταστάθηκε στη βίλλα Αλλατίνη. Το 1927 μεταφέρθηκε στο κτίριο που σήμερα το λέμε «παλαιό κτίριο της φιλοσοφικής Σχολής» στην οδό Βασ. Σοφίας, και που στο διάστημα 1912-1927 στέγαζε το Ελληνικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο. Το κτίριο αυτό είναι του Ιταλού αρχιτέκτονα *Vitaliano Poselli* και κτίστηκε τον καιρό της Τουρκοκρατίας, στο τέλος του 19ου αι. για να στεγάσει μια Ανώτερη Σχολή Δημοσίων Υπαλλήλων.

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με Π.Δ. της 11/7/1927 και άρχισε τη λειτουργία της στο τέλος του 1927 στο ισόγειο του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Τον πρώτο πυρήνα των βιβλίων της βιβλιοθήκη αποτέλεσαν: α) τα βιβλία του άλλοτε Διευθυντή της Εθνικής Βιβλιοθήκης και Συνέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου Γ. Κωνσταν-

τινίδη, β) τα βιβλία του Ελληνικού Γυμνασίου Θεσσαλονίκης που ήταν κυρίως παλιές εκδόσεις κλασικών κειμένων, γ) τα βιβλία του Διδασκαλίου Αρρένων. Η συλλογή αυτή περιείχε κυρίως βιβλία ιστορικά και περιηγητικά και την είχε καταρτίσει η προσωρινή Κυβέρνηση Θεσσαλονίκης στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Στην συνέχεια η Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ. πλουτίστηκε με τα βιβλία της Συλλογής της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Αθηνών. Αργότερα ο Τραπεζούντιος ευεργέτης του Πανεπιστημίου Κ. Κωνσταντινίδης δωρίζει στη Βιβλιοθήκη τα βιβλία που συγκέντρωσε και προόριζε για τη Βιβλιοθήκη του Τραπεζουντίου Φροντιστηρίου, που όμως η αποστολή τους εκεί ματαιώθηκε ύστερα από την συμφορά του 1922. Την ίδια εποχή η Επιτροπή του Ταμείου Ανταλλαξίμων παραδίδει στη Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ. αρκετά βιβλία που προέρχονταν από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που εγκαταλείφθηκαν στην Τουρκία το 1922. Η Βιβλιοθήκη όμως του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης πλουτίστηκε και με αγορές ή δωρεές σπουδαίων ιδιωτικών συλλογών, όπως του Ν. Πολίτη, Γ. Χατζηδάκη, Αλ. Σβώλου, Αλ. Δελμούζου, Αχ. Παπαναστασίου, Μ. Τριανταφυλίδη, Αλ. Πάλλη, Π. Καλλιγά, Χρ. Ευελπίδη, Δημ. Στεφανίδη κ.ά. Το 1963 στη συλλογή της Βιβλιοθήκης προστέθηκε η δωρεά της ιδιωτικής συλλογής του ομογενή από την Αίγυπτο Ιωάννη Τρικόγλου. Η συλλογή αυτή περιέχει 11763 τίτλους βιβλίων ιστορικοφιλολογικού περιεχομένου, και 963 χαρακτηριστικά και φωτογραφίες που είναι κυρίως τοπία, χάρτες και πρότυπα από την Ελληνική Επανάσταση.

Αμέσως μετά την ίδρυση της Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. σχηματίστηκε και η συλλογή των χειρογράφων της, χάρις στην φροντίδα του αείμνηστου καθηγητή Αντωνίου Σιγάλα. Ως τα 1939 περιέχει 40 χειρόγραφους κώδικες, 2 πατριαρχικά σιγίλλια και 60 περίπου έγγραφα του 18ου και 19ου αιώνα. Τη συλλογή αυτή περιέγραψε αναλυτικά ο Αντώνιος Σιγάλας στο βιβλίο του «Από την πνευματική ζωή των Ελληνικών Κοινοτήτων της Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 1939» (Παράρτημα 4ου τ. της Επιστημονικής επετηρίδας της φιλοσοφικής Σχολής). Από τα 1945 η συλλογή πλουτίστηκε με δωρεές και λίγες αγορές και την ενσωμάτωση μερικών κωδίκων που κατασχέ-

θηκαν στα χέρια αρχαιοκαπήλων, και που προέρχονταν, —όπως αποδείχθηκε— από τη σκήτη του Αγίου Ανδρέα στο Άγιο Όρος. Πρόκειται για λειτουργικά χειρόγραφα της εποχής της Τουρκοκρατίας, και ανάμεσά τους υπάρχουν δύο ευαγγέλια και περγαμηνές του 13ου αιώνα. Σήμερα η συλλογή χειρογράφων αριθμεί 100 χειρόγραφα και συνοπτική περιγραφή από το 41ο ως το 88ο δίνει ο Λίνος Πολίτης στο περιοδικό «Ελληνικά» (παράρτημα 25).

Το έργο της Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. εποπτεύει η Επιτροπή Εποπτείας που σήμερα αποτελείται από πέντε μέλη του Δ.Ε.Π., 1 εκπρόσωπο του Συλλόγου Διοικητικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου, 1 εκπρόσωπο της Φ.Ε.Α.Π.Θ. και τον προϊστάμενο της Βιβλιοθήκης σαν εισηγητή.

Η Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ. περιλαμβάνει σήμερα περισσότερους από 1.300.000 βιβλία και είναι συνδρομήτρια σε 3500 περίπου περιοδικά (3000 ξένα, 500 Ελληνικά). Αποτελείται από την Γενική-Κεντρική Βιβλιοθήκη και τις ειδικές βιβλιοθήκες που μέχρι σήμερα ήταν προσηρτημένες στα διάφορα σπουδαστήρια εργαστήρια και κλινικές του Πανεπιστημίου, στο σύνολό τους 204. Οι ειδικές αυτές βιβλιοθήκες τώρα υπάγονται στα 36 τμήματα των Σχολών του Πανεπιστημίου.

Η Γενική-Κεντρική Βιβλιοθήκη από το 1974 στεγάζεται σε ιδιαίτερο κτίριο, —στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης—, με 2 ορόφους και 2 υπόγεια εμβαδού 2910μ², καλύπτει συνολική έκταση ορόφων 4640 μ². Στο κτίριο αυτό λειτουργούν τα κεντρικά γραφεία του προσωπικού, φοιτητικό αναγνωστήριο, το ειδικό επιστημονικό αναγνωστήριο και το αναγνωστήριο περιοδικών.

Οι δελτιοκατάλογοι της Κεντρικής Βιβλιοθήκης περιέχουν δελτία που αντιστοιχούν σ' όλα τα βιβλία και τα περιοδικά της Βιβλιοθήκης είτε αυτά βρίσκονται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη είτε στις Βιβλιοθήκες Τμημάτων.

Μέχρι το 1981 η Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ. ταξινομούσε το υλικό της σύμφωνα με το γερμανικό σύστημα «των πηδώντων αριθμών». Ο κατάλογος για τα βιβλία που ταξινομήθηκαν μ' αυτό το σύστημα έχει δύο τμήματα: τον γενικό αλφαβητικό κατάλογο και την λημματικό κατάλογο. Εδώ τα δελτία για τα Ελληνικά και ξένα βιβλία είναι τοποθετημένα σε

ενιαία σειρά με ένταξη του Ελληνικού αλφαβήτου στο Λατινικό.

Από το 1981 η Βιβλιοθήκη εφαρμόζει το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου των Η.Π.Α. και δημιουργεί καινούργιο δελτιοκατάλογο για τα βιβλία που ταξινομούνται μ' αυτό το σύστημα. Ο νέος αυτός κατάλογος αποτελείται από τρεις ενότητες: α) ξένος λεξικογραφικός κατάλογος β) ελληνικός λεξικογραφικός κατάλογος, — με ιδιαίτερο τμήμα για βιβλία ξένων συγγραφέων μεταγραφόμενα στην Ελληνική, γ) τοπογραφικός κατάλογος.

Ένας μικρός οδηγός κατατοπίζει τους ενδιαφερομένους για τη χρήση των καταλόγων και δίνει μερικές ακόμα πληροφορίες για τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης. Το 1979 κυκλοφόρησε κατάλογος των ξενόγλωσσων περιοδικών της Βιβλιοθήκης. Σήμερα ετοιμάζεται νέα έκδοση αυτού του καταλόγου με καινούργιες προσθήκες.

Στη βιβλιοθήκη λειτουργεί δανειστικό τμήμα για τους χρήστες μέσα στην πόλη. Λειτουργεί ακόμη και τμήμα «Διεθνούς δανεισμού» με βιβλιοθήκες του εξωτερικού. Δικαίωμα στον δανεισμό αυτόν έχει μόνο το επιστημονικό προσωπικό του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει ακόμη για τις ανάγκες των χρηστών της φωτοτυπικό μηχάνημα, όπως και πέντε μηχανήματα αναγνώσεως μικροεκδόσεων (microfilms).

Οι ώρες λειτουργίας της Βιβλιοθήκης είναι σήμερα από 8π.μ. έως 8μ.μ. για όλες τις εργάσιμες μέρες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αριστοτέλειον Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης 1926-1960. Επιμέλεια Βασ. Κυριαζοπούλου. Θεσσαλονίκη 1960.
- Έκθεσις πεπραγμένων επί πρυτανείας Περ. Βιζουκίδου κατά το Πανεπιστημιακό έτος 1930-1931. Θεσσαλονίκη 1932.
- Έκθεση πεπραγμένων επί πρυτανείας Περ. Βιζουκίδου κατά το έκτον Πανεπιστημιακόν έτος 1931-1932. Θεσσαλονίκη 1934.
- Κολώνας Βασ.-Παπαματθαϊάκη Λ. Ο αρχιτέκτονας Vitaliano Poselli. Το έργο του στη Θεσσαλονίκη τον 19ο αιώνα. Θεσσαλονίκη 1980.
- Κυριαζόπουλος Βασ. Τα πενήντα χρόνια του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. 1926-1976. Θεσσαλονίκη, 1976.

Στέλλα Γεωργιάδη-Χριστοδούλου

Η συν. Στ. Γεωργιάδη-Χριστοδούλου, εργάζεται στη Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ.